

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 2.

Indult Bétsből, Redden, Július' 7-dikén, 1829.

Nagy Britannia.

London, Jun. 20-kán. A' Király Jun. 15-kán elhagyta a' Fő Várost és kiment Vindsorba. — Jun. 15-kén a' Frantzia Követ, Visconde Itabayana a' Brasiliai Követ, és Marquis Barbacena (a' Portugalliai kis Királynénak kísérelője) Conferentziát tartottak a' Külső Ministerral Gróf Aberdeennel.

A' Courier Jun. 18-káról hivatalos kutfőből merítve jelenti, hogy az Enosi Contessai és Adramiti tengeröblök, mellyeket az Orosz Admirális nem régiben bérekesztetett, Ö Fgének az Orosz Tsászárnak egyenes parantsolatjára ismét szabadon és nyitva állanak, és hogy a' Földközi tengeren lévő Orosz Hajós seregnak Operatziói egyedül a' Dardanellek rekesztve tartásában határozatnak.

A' Cambridgei Univerzitas Cavendish Urat Parlamenti Képviseleljévé választotta. — Jun. 15-kén a' György Templomában (Londonban) a' történt, hogy egy ifjú Üri Asszonyosság mint Menyasszony, az Oltár előtt, az eskető Pappnak kérdésére a' várt igen helyett nemmel felelt, és az elámult Völegényt ott hagyván, kotsira ült 's haza ment.

Barbados és Antigua szigetekből jött tudósítások szerint, rendkívül való szárazság és aszály uralkodik a' nevezett szigetekben — szinte 9 hónap óta egy tsepp eső sem esett.

Irlandiában a' tsendességet, melly az Emancipatio megadattatásával egészen helyre állani látszott, némelly kellemetlen történetek ismét zavarják. Jun. 10-kén Carrigonban forma szerint való tsata esett a' 65-dik és a' 76-dik Regementeknek Osztályjai között. A' nevezett napon tudniillik az elsőbb Regementnek egy tsapatja midőn a' városba békélő menne, egy katona azt kérdi egy a' másik regementből való dobostól: mifele emberek lakják a' várost? „Atkozott Pápiszták“ vala a' felelet. Alig bocsátotta ki ezt a' száján a' dohos, midőn a' másik katona a' ki maga is Katholikus volt, a' földre ütötte. Ebből eredt a' tsata; mellyben nem tsak a' katonák hanem későbbben a' lakosok is részt vettek. Három személy halálos sebet kapott.

O'Connell Ur Clare Megyében fel's alá jár, hogy magának a' Választókat megnyerje. Úljában mindenütt nagy dadalmi pompával fogadtatik. Jun. 9-dikén Ennisben (a' Megye Fő Városában) egy felette tüzelő beszédet tartott a' néphez, mellyben ditsékedett, hogy a' Ministerek től nevezetesen Hertzeg Vellingtontól és Peel Úrtól kitsikarta az Emancipatiót, és a' 40 Shillinges Választóknak (a' ki től a' mint tudva van a' Választó jus az Emancipatiokor elvétezt) megígérte, hogy elragadt jussolnak ismét birtokába helyeztetni. Ennisből Scarriff Városába ment O'Connell

Úr, a' hol 20,000 ember vára-kozott rá, kikhez a' következő beszédet tartotta: „Hazámíjai! Kevély vagyok benne, hogy magamat töleitek eképpen körül vételve látom és szívemnek érzéseit, kimutatott Haza szeretetetekért előttetek kiönthetem. Köszönöm tínétek, hogy Hazátoknak a' rahszolgaságból való megszabadítására kötelességeket megtettétek (Tetszés) Imé most másodszor jöttem közitetekbe. Mikor első ízben közitetek megjelentem, akkor ti némelly Polgártársaitoknak szemébe elvettetett nép voltatok, régi hitetekhez való ragaszkodástokért üldöztettétek. Clare elválasztott engem Képviselőjévé, és — egész Irlandia emancipáltatott. Vellington sok ütközetet megnyert, sok Vezért meggyőzött; de a' Clarei férfiak Vellingtont meggyőzték! (Kiáltás: „azt tettük mi! úgy van jól!“) Egyet már megnyertünk: de itt nem kell megállapodnunk hanem tovább kell mennünk. Hajdan tínétek tulajdon Parlamentumotok volt Irlandiában, ti attól gyalázatos árulás által megfosztattatok, azt ismét meg kell nyernetek (Nagy tetszés kiáltás) A' Brunsvickok (Antikatholikusok) hatalmas emberek voltak a' mult esztendőben; mi most csak olyan hatalmasok vagyunk mint ők; és a' jövő esztendőben, reményilem, még hatalmasabbak leszünk. (Nagy ujongatás) Mi nevethek az ő ellenségeskedéseiken, igen is, a' Clarei férfiak nevethek ezeken az embereken. Mi mégyünk elébbeni utunkon. Peel hánytorgatta betsületes voltát, hogy bennünket az Emancipatoria megsegít és hogy ő ezt a' lépést azért teszi mert lelkiismerete szerint meg van győződve annak igazságos és szükséges voltáról. De szeretném azonban tudni, hogy jó lélekkel járt e' akkor midőn engemet a' Parlamentből kizárt? (Kiáltás: „Megint vissza kell odamenni az Urnak!“) Hiszem, hogy vissza

mégyek; és a' legelső alkalmatossággal midőn vele az Alsó Házban találkozni fogok, megfogom neki mondani mennyire örvendek rajta, hogy haza küldött a' népek oktatására és ő rajta 's az ő nagy lelken való neveltetésére. — Az én kívánságom az, hogy ti a' multakat felejtsetek el, és egy Brunsvick ellen is hajdani magaviseletéért haragot magatokban ne tartsatok. Kérlek benneteket minden multakat felejtsetek el — imé Papjaitoknak jelenlétében felszollítlak titeket, botsászatok meg hajdani ellenségeiteknek, ígérjétek ezt meg énnékem (Kiáltás: „megteszszük, megígérjük!“) Most megtanítlak titeket mit csináljatok az új Brunsvickokkal a' ki ellenetek jönének. Néma megvetéssel bánjatok vélek. Peel Úr nem gyönyörködik a' lázogatásban (Agitation); melly nagyon kell már most ötlet annak hosszantani, ha megtudja, hogy én ismét az Agitatoria adtam magamat, és az embereknek fejébe verem, hogy ellenségeiknek botsászanak meg és magokat úgy viseljék mint jó Polgároknak és hív jobbágyoknak illik.“ — Kiterjeszkedett továbbá hosszason Oconnel Úr a' még fenn lévő rosszszakra, mellyeken segíteni kell, és beszédjét buzgó intéseken végezte, hogy a' törvénynek engedelmeskedjenek.

London, Jun. 24-kén. Tegnapelőtt estve későn egy Orosz Hírmondó érkezett az Orosz Követséghez, mellynek következésében tegnap reggel Hertzeg Lieven (az Orosz Követ) és Gróf Matuseevitz (rendkívül való Orosz Biztos) Conferentziákat tartottak Hertzeg Vellingtonnal és Gróf Aberdeennel.

A' Portugalliát illető Hivatalos Irások — mellyeknek előmutatására Mackintosh Úr az Alsó Házban Motiótt tett, hogy belőlök a' Ministerium Politikájának minéműsége megtetszenék —

a' Felső Házban Gróf Aberdeen által, az Alsó Házban Peel Úr által a' Parlamentnek eleibe adattattak. A' Papirosok az Asztalra tétettek. Ez a' tárgy egyébaránt a' jövő Parlament-Ülésre marad. — Az Ascoti Pusztán tartatnak a' pálya-futtatások; a' Király rendesen jelen van és nézi. Jun. 19-kén olly nagy volt a' tódulás a' pálya-helye felé, hogy egy négy lovas kotsiért, innen (Londonból) oda, 25 Guinét (majd 250 pengőforint) kellett fizetni. — Terceirától egy Kereskedő Hajó, melly onnan Jun. 5-ikén indult, azt a' hírt hozta, hogy a' Szigetet D. Miguelnak egynéhány Hajói rekesztve tartják, de a' Hajókon lévő katonaság még nem tett próbát ki szállani.

A' Parlament Jun. 24-kén egy Biztosság által, mellynek tagjai: a' Lord Cancellarius, Hg Vellington, Marquis Vinchester, Gróf Rosslyn, és Lord Ellenborough voltak, bérekesztették. (A' bérekesztő beszédet, mellyet ez alkalmatossággal a' Lord Cancellarius a' Király meghagyása szerént tartott, közelébhről közleni fogjuk)

Parlamentbeli dolgok. A' Felső Háznak Jun. 19-iki Ülésében, midőn Lord Aberdeen a' Portugalliát illető Papirosokat a' Háznak asztalára letette, Marquis Clanricarde (a' megholt Canning Úrnak veje) felállott és sajnálkozását mutatta, hogy a' Ministerek ezt jókorább és önként nem tették, annyival is inkább, mivel a' külföldi Politikára nézve igen méltán lehet a' Ministeriumban bizodalmatlanokdni. Híjjában tekint ő mindenfelé Európában, sehol sem lát ollyan helyet, a' hol Anglia abban a' nagy tekintetben és méltóságban állana, mellyel ez előtt kevés esztendőkkel bírt. Más Országok dolgaiba nem avatkozni, igen józan és idvességes tudomány; de a' mellyet éppen Portu-

galliára alkalmaztatni. — minekutánna tudva van, hogy Anglia, a' Portugalliai Királyi Szekbe való Következés felett és más egyéb Országos dolgok felett, annyiszor belé elegyítette magát a' Portugalliai dolgokba — ő előtte szinte nevetséges, és annyival tudálatosabban jöki, mivel másfelől a' Ministerium a' Terceirai történetkor, midőn a' D. Miguel elől kifutott Portugallusokat ki szállani a' szigethe nem engedte, és őket fegyveres kézzel űzte el, a' bele nem avatkozás (non interference) tudományáról megfelejtkszik. Ő reményli, hogy az általellenben űlő érdemes Gróf (Lord Aberdeen) most ki fogja nyilatkoztatni, mit akar a' Ministerium Portugalliára nézve? megmaradé tovább is a' D. Miguelhez mutatott barátságos Systemája mellett? vagy, éppen az a' szándéka, hogy utóljára is ezt a' bitangolót Portugalliai törvényes Királynak elesmérje? Ollyan forma hír is hallátszott, hogy az Országlószék azt a' tanátsot adta, hogy az ifjú Portugalliai Királyné, Thronusának bitangolójával és barátjainak gyilkosával házasságba köttessék; ő reményli, hogy az érdemes Grófezen gyalázatos és undorító tanátsnak Angliától való kerülését egyenesen megtzáfolhatja. Sajnálotta továbbá, hogy a' Londoni (Jul. 6-iki 1827) Tractaturól és annak tellyesítéséről hallgata a' Ministerium; mert minekutánna Orosz Ország azt megszegte, annak tellyesítése még távolabb van, mint volt valaha. Görög Országra nézve kárhoztatta, hogy Anglia a' Mórea megszabadításában olly halkak jár, és Frantzia Ország mellett hátra marad. Végre óhajtja, hogy az Amerikai új Statusoknál eljen az Országlószék azzal a' befolyással, a' mellyel ott bír vagy legalább bírt ez előtt, míg ez a' mostani meghidegedés erántok lámadt volna. — Gróf Aberdeen elhárította magáról a' Ma r-

quis kérdéseire való felelést, azt mondván, hogy az Asztalon fekvő Papírosokból annak idejében minden világosan megfogna tetszeni; tagadta egyszersmind, hogy Angliának hanyatlanok tekintete és befolyása a' Külső Hatalmasságoknál; a' Terceirai esetre nézve; melyet egyébaránt sajnál, azt jegyzettemeg, hogy azzal az Országlószék-kéntelen volt. Donna Máriának D. Miguellel való egybeházasítása nem Angliától került; az a' gondolat régi; Donna Máriával egy idős, és annakfelette, hajdan egy olyan méltóságos férjfiú (Canning) is emlegette, a' kinek vélekedéseit az érdemes Marquis hihetően tiszteletben hajlandó tartani. A' Londoni Tractatusra nézve elégnék tartja minden jövődölgetés helyett kinyilatkoztatni, hogy az végre fog hajtatni. Az Amériki új Státusok egymással ellenségeskedésben, és különkülön nagy nyomorúságban élnek, és ő nem hiszi, hogy az Országlószék köteles volna azoknak megbékéltetésébe beleavatkozni. Beszédjét végre azzal a' panaszszal rekesztette be, hogy ő cképpen, az Ülésnek végén, minden előre tett jelentés nélkül; szollíttatott fel egy ilyen nagy mezőbe, (mint a' millyen az Országnak külső Polítikája) való kibotsátkozásra. — Lord Holland állott fel utánna, a' ki hasonlóan kárhoztatta a' Kabinét politikáját, és olyan formán, mint Mackintosh Úr az Alsó Házban, mutogatta annak hibáit. — Hertzeg Vellington felelt a' Lordnak, és az elő mutatott Írásokra nézve, melyeket a' Lord kevesellett, azt hozta fel méntségül, hogy azokat, melyek a' még most is függőben lévő alkudozásokat érdeklík, előterjeszteni nem illík. A' bele nem avatkozás tudományát azzal védelmezte a' Hertzeg, hogy a' Portugalliával szerzett Szövetségben előforduló beleavatkozás egyedül a' Külső ellenségek

ellen köttelett, és a' belső dolgokba Anglia magát nem elegyíti. „Ha az érdemes Lordnak, monda továbbá a' Hertzeg; a' közelebbj 10 esztendei történeteket tetszik megnézni: látni fogja; hogy Nagy Britannia állhatatosan ezen Principiumok szerint intézte viseletét. Mikor Brasiliában a' Pártütés kitört, belé avatuk e' magunkat a' dologba? Nem, ámbar a' Szövetségek betűi szerint kötelesek lettünk volna. Mikor VI János idejében a' Portugalliai Monarchia felfogattatott, belé avatkoztunk e'? Nem. — Az 1826-iki belső háborgások alkalmosságával belé avatkoztunk e' a' Portugallia honnyi dolgaiba? Nem. A' melly seregeket mi ezen különös esetben Portugalliábak üldöttünk, azoknak Fő Vezére nyilván eltiltatott minden beleavatkozástól, és egyenes parantsolatja volt, hogy tsak k ülső ellenség ellen mozduljon meg, egyébaránt azzal a' kivétellel, hogy a' Királyi Ház tagjait tartozik oltalmazni.“ — Lord Holland: „De hát mi egyéb ez mint beleavatkozás?“ — Hg Vellington: „Tsak nem akarja talán az érdemes Lord a' Királyi Familia védelmére való beleavatkozást, valamely Pártütésnek vagy Minister változásnak kivételére lett beleavatkozással egy línéába tenni? Én meg vagyok győztetve: az érdemes Lord saját jó lelke szerint nem állíthatja, hogy azt a' két esetet együvé lehetne tenni.“ — Lord Holland: „Az mind egy“ — Hg Vellington: „Ha az érdemes Lordnak tetszik a' küldött Fő Vezérnek adott Instructiokat megvizsgálni, hogy én keveset mondtam, és néki tsak arra az esetre volt parantsolatja előjárulni, ha Spanyol Ország bétalálna ütni, vagy az Országló Hertzeg Aszszonyt veszedelem fenyegetné. Mind ezen példák szerint mi kötelesek voltunk a' Portugalliai történetekre nézve Neutralitások maradni. De az érdemes Lord

azt mondja, hogy a' mostani Fejedelemtől az egész Portugalliai Nemzet idegen. Ezen pontra nézve, én tellyesen ellene mondhatok az érdemes Lordnak“ (Halljuk!) „Lord Holland: Ennem mondtam, hogy ez az esett“ — Hg Vellington: „Engedelmet kérek az érdemes Lordtól, úgy értettem, hogy azt mondta, és ebben az esetben a' legtellyesebben megzáfólhattam volna.“ — Lord Holland: Az érdemes Hertzeg nem jölvette fel az én szavaimat, de majd világosabban kifogom én ez eránt magamat későbbben magyarázni.“ — Hg Vellington: „A' mit én egy illyes állításnak megzáfólására előhozhatok, az magának Marquis Palmellának az Autoritása, a' ki nyilván megvallja, hogy az Oportoi Constitutionalis tábort azért voltak a' Hadi Tisztek kénytelenek elhagyni, mivel az Országnek egész népe elenek és D. Miguel mellett volt. Láthatják innen Uraságtok, hogy hászontalan lett volna a' dologba beléavatkozunk, és a' Portugalliai népnek nyakára egy olyan Uralkodót nyomni (a' mostani helyett), a' kit az nem akart“ A' Terceirai történetért nem hiszi a' Hertzeg, hogy az Országlószéket kárhoztatni lehetne. A' Keleti dolgokra és a' Londoni Tractatusra nézve nem mondhat többet, hanem hogy az Országlószék szüntelen és jó lélekkel, munkás volt a' nevezet Tractatusnak végrehajtásában, és ezen iparkodásai közben reményli semmit nem tett, a' mi az Orzágnak becsületével vagy Characterével meg nem férhetne. Végre, Brasiliának Portugalliával való megbékéltetéséről beszélt a' Hertzeg, és kinyilatkoztatta, hogy ha a' Brasiliai Tsászár ezen házasságszerzést alkalmas eszközül találja, a' leánya jusainak és testvérjével való öszvebékélésnek egyesítésére, Nagy Britannia a' dologban nem kíván akadályt tenni; de

egyéb aránt ezt a' tanátsot nem Britannia adta legelőször a' Tsászárnak; és általában, hogy a' mi Bétsben és másuttörtént, innen menj volna ki, a' mint az érdemes Lord (Holland) állítja, annak egyenesen ellene mondott. Anglia tsaknézője és tanúja volt a' D. Miguelt illető Diplomatikai alkudozásoknak, de részt benne nem vett. Szavait a' Hertzeg azzal rekesztette bé, hogy ő minden további Visgálódásnak bizvást eleibe lép.“

Nyúgot Indiai Szigetek.

Hayti. (egy New-Yorki Újságlevél után) A' Frantzia Ország Biztosai a' f. E. April. 10-kén Egyességre léptek a' St. Domingoi Igazgatósékkal, mellynek értelmében a' Röz Társaság nem hamarébb mint 40 esztendő alatt tartozik az adosságot mellyet Frantzia Ország rajta keres, lefizetni. Ezen idő lefolyta alatt a' Haytii Kávét szabad leszen Frantzia Országba bevinni olyan Harmintzad mellett, melly a' Frantzia Gyarmatokból való; és az idegen Országi Kávének Harmintzadja között közép.

(A' Frantzia Ministerium még eddig méjjen halgat ezen Egyesség-szerzéről.)

A' Hayti belső állapotjáról igen roszzs ítéletet hoz egy Bjszak-Amerikai Utazó Kennedy Úr, a' ki mostanában a' szigetet beúta. „A' földje a' szigetnek — így ír Kennedy Úr — termékeny; kevés munkát kíván; a' levegője egészes, éghajlatja enyhe; — de az Igazgatás benne nem egyéb mint katonai Despotismus, a' Congressus tsak fabáb, a' törvény tsak írva van jól, nem kiszolgáltatta, az Elölülönök (a' ki Boyer Úr) tetszését 40,000 emberből álló Hadisereg oltalmazza, a' földművelés elhagyatntt állapotban van, a' Kereskedés sűjjelez, az erköltsök és szokások botrántoztatók, az életmódja szegény és durva, a' nép tudatlan, magáról nagyot

álmodó, és a' Polygamiát üzi — a' népesség szaporodása felette kitsin.“

Frantzia Ország.

Páris, Jun. 26-kán. A' Követek Házának Jun. 25-iki Ülésében, Bourdeau Ur (a' Justitz Minister) előnyújtotta az 1828-iki Számadásos Budgetnak a' Fő Rendek Házától megváltoztatva vissza küldött tikkelyét. Ez a' tikkely a' Justitz-Ministeriumnak Pótlék-Hiteléről szól, és benne az 1827-beli Költségekre felment Summának az 1828-iki Számadó Budgetba való felvétele kívántatik. A' Változtatás, mellyet a' Fő Rendek ezen a' tikkelyen tettek, abban áll, hogy a' 2-dik pont alatt, (a' hol a' Justitz-Ministeri Palotában tett Építésekre kiadott Költségek, 179,865 Frank, kéretlennek) kihagyták a' következő szót: „az alatt a' feltétel alatt (adattatik meg t. i. a' kért Hitel), hogy a' Justitz Minister köteles legyen a' hajdani Justitz Ministert, a' ki ezen Költségeket elő-Hitel nélkül parantsolta, perbe idézni és rajta ama Költségeknek megtérítését törvényesen keresni.“ A' Követek Háza ezen megváltoztatott tikkelyt a' nevezett napi Ülésében a' maga részéről vissza vetette. — Így tehát a' Parlament két Házai egy más között meghasonlottak. —

Görög Országból Marsal Maison (telegraph-on jött tudósítás szerént) Jun. 21-ken Toulonba haza érkezett.

Toulon Jun. 15-kén. Az Algir ellen való készülétek, mellyek a' napokban éjjel nappal üzetettek, egy Tunisi Hajónak ide érkezésével felben szakasztattak. Az a' híre, hogy a' Szultán kemény dorgálásokat adott az Algiri Deynek eddig való nyakasságáért, és inti, hogy lépjen Frantzia Országgal békeségre.

Toulon Jun. 11-kén. „A' Mesange nevű kis-Hajó Algirtól jöven, tegnap este nálunk kikötött. Ez azt a' hírt hozza, hogy egy Anglus Hajó, melly a' Levanteból jött vala, a' Nagy Úrtól leveleket vitt az Algiri Dey hez, mellyben a' Szultán nekíe meghagyta, hogy Frantzia Országgal, bár melly feltételeket tégyen is az, békességet kössön; és hogy azolta már foly is a' levelezés az Algiri Dey és a' Frantzia Ministerium között, 's annál fogva reménység lehet a' már-két esztendő olta felforgó egyenetlenségnek barátságos úton leendő eligazításához. Hihetővé teszi a' Szultánnak ezen közbenjárását, egy Algiri török Hadi Hajónak ide jövelete, mellyis, mihelyt ideérkezett, a' Kikötőbéli Kommandírozóval. Közlésekbe ereszkedett.

Lengyel Ország.

Varsó, Jun. 25-kén. Ő Felsége a' Tsászár a' jövő éjjel fog tőlünk elutazni. Ő Ts. Nagy Hertzegsége a' Korona Örökös még tegnap előtt elment. Cesarevits Nagy Hertzeg Tulczinig kísérni fogja a' Tsászárt. — A' Vei-mari Nagy Hertzeg és Hertzegné holnap után fognak útra indulni, és Berlinen keresztül Veimárba, a' hová Jul. 4-kén szándékoznak érkezni, haza menni.

Dánia.

A' Király Jun. 11-kén, a' Korona-Hertzegnével és a' két Kir. Hertzegekkel együtt Louisenlundba megérkezett, a' hol Ő Fgét a' Hesseni Land Gróf Károly fogadta. Másnap kiment Ő Fge Eckernfördébe, az oda való Apoló-Háznak és más közönséges Intézeteknek megtelintésére.

A' Caledonia nevű Dániai Gőzhajó, melly nyáron által rendszeren járni

szokott Malmöbe, nyári mulató útjait elkezdette, és elsőben Jun. 14-kén másodszor Jun. 21-kén (Kopenhágától) Malmöbe mene. A' Hajón volt mind a' két ízben Professor Oehlenschläger, a' kiez utóbbi útjában, visszajövet, Lunda kiszállott, a' hol a' híres Svelkus Vers Költő, Püspök Tegner, éppen mulatozik vala. E' két éjszaki Költőnek öszvejövele nagy inneplésekre és mulatóságoknak adására szerzett alkalmatosságot.

Tudományos Dolgok.

Hygiastik, vagyis Orvosi Oktatás, mit kell tenni az egészség fenntartására, és a' betegség gyógyítására addig is, míg Orvos érkezik." Irta Csorba Jó'sef Orvos Doktor T. N. Somogy Vármegye' rendes Physikusa. Pesten Özvegy Patzko Josephahetüivel. 1829. Előbeszéd IX. Fogl. 6; a' munka 294 l.

Hazámiai munkáságán mindenkor résztvévén, örömmel jelentem ezen Könyvetskét. Melly tzelra törekedett a' szerző, a' munka tzimjéből ki tetszik, az előbeszédben pedig törekedésének okáról számot is ad. Hoszszú és kiterjedett Orvosi foglalatossága, és tapasztalása által megismérkedvén nemes megyéjében azon okokkal; a' mellyek a' Köznép között a' betegségeket széltében terjesztik, vagy azoknak meggyógyulását hátráltatják, megtanítani kívánta a' népet, mikép' vegye elejét a' még el nem hatalmazott nyavalyának; mikép' mérsékelje erejét hazi vagy könnyen megszerezhető szerekkel a' már uralkodó betegségnek; és miről ismerhesse meg, hogy orvosi segedelmet keresni tanatsos legyen. — Hogy feltételének végére juthasson, munkájának első részében a' Gyermekeknek egészséges (I Szakasz), és beteges (II Szakasz) állapotjáról értekezik a' tudós

szerző; második részének két szakaszában ismét az érett kórnak egészséges és beteges voltáról. — Az első Szakaszokban megtanítja a' népet, miképpen mérsékelje a' levegőnek, ételnek, itálnak, ruházatnak, mozgásnak és nyugvásnak, alvásnak, és virrasztásnak, az ingereknek, és a' léleknek az egészséges testben való befolyását, hogy betegségtől ment maradjon; második szakaszaiban mikép' ismerhesse, és mérsékelje a' közönségesen uralkodó, a' fontosabb, és epidemikus betegségeket, míg orvosi segítség érkezik. — Az egészség fenntartása törvényeit leginkább a' zsöngé életkorra nézve megállapítván, a' szülőknél figyelmét önként munkájára vonja, megtanítván őket, mikép' nevelhessék és óvhasák a' betegségektől gyermekeiket; folytatván ezen törvényeket, az érett emberkorra, kinekkinél hasznos kézi könyvet készített: és mivel a' munka egyéb szakaszaiban a' gyakrabban előforduló betegségekről a' már kifejezett értelemben értekezik, a' falusi Papoknak, Mestereknek, és seb Orvosoknak segéd Könyvet nyujt, hogy a' nép hasznára váljanak, — Toldalék gyanánt hozzá adá a' szerző, miképp' kell essék az élet hirtelen veszélyeiben az embereken segíteni. — Munkáját ugyan legközelebb tulajdon megyéje hasznára készítette: de a' mennyiben a' népnek polgári helyzete, kimíveltetése, élet módja, és az égnek befolyása a' haza más tájaiban is rokonos, és így a' nyavalyák belső természete, és külső alakja sem igen különbözö, Országunk egyéb tájaiban is jó lelkiismerettel használhatják a' lakosok. Mellyért is a' tudós szerző nem tsak nemes megyéje, hanem az egész haza köszönetét megérdemli. Ajánlja a' munkát az előadás tömörsége, értelmessége, a' nyelv tisztasága, a' papiros és betűk szépsége; kár, hogy a' nyomtató hibák valamivel számosab-

bak. — Találtatik Pesten Eggenberger Könyvárosnál. Arra 3 for. Vált. Czéd. Az 1820-béli sorsosok, Az 1821-béli hasonlók, 125 5/8 Betsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji, 54 1/4 for. keltek, mind Conv. A' Bank-Aktziák keltek 1111 1/4 forinton Conv. Pénzben.

A' pénz folyamat Július 3-dikán; közép ár: A' Bank-Aktziák keltek 1111 1/4 forinton

A'Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99

H i r d e t é s.

Az Austriai Nemzeti Bank Directioja ígérete szerint hivatalosan közli a közelebbi Junius utolsó napján 1829 eltelt Féléstendőről a' kézen forgó Einlö-sungs- és Anticipations-Schein Bankó tzeduláknak mennyiségét. Bets Jul. 1 napj. 1829.

Steiner Menyhárt,
Bank-Gubernatori Helytartó
Báró Eskeles Bernhard, Bank Director.
Hippenmayer Ján. Konrád, Bank Director.

Számadó Tábla a' kézen forgó Bankó-tzedulákról.

Dec. 31-kén 1828 kinn járt	- - -	69,781,288 for.
A' régi rongyos Bankó-tzedulák kétserelésére újak készültek	- - -	4,180,528 for.
		<u>75,961,616 for.</u>
Ellenben a' f. E. Jan. 30-káig beváltott 's megégetett Pa-pírospénz térszen	10,000,000	
Megégetni való ismét készen van	7,420,525	
	<u>Oszveséggel</u>	<u>17,420,525</u>
Kivévéen innen a' Dec. 31-iki 1828 Számadáshban mint Megégetni valót, fel tett summát	9,931,550	
	<u>Marad</u>	<u>7,488,775</u>
Ide járúl a' régiak betserelésére készült Új bankó-tzeduláknak summája	4,180,528	
		<u>11,669,103 for.</u>
Kinn van e' szerint, mint köz kézen forgó pa-píros pénz	- - -	62,292,513 for.

Kiadta Betsben Jun. 30-kán 1829 az Austriai Priv. Nemzeti Bank Számtartó Hivatala.

Salzman Ferentz Fő Számtartó
Litomisky Maximilián Számtartó.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomatató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)